

Javaslat az immunológiával és a határterületeivel kapcsolatos angol és latin kifejezések magyar megfelelőinek kialakítására, megalkotására

Az anyagot összeállította és szerkesztette: Bősze Péter

Ebben a rovatban korábban angol és latin kifejezések magyar megfelelőire tettünk javaslatot, és mindig egy-egy téma köré csoportosuló szójegyzéket adtunk közre. Kértük az olvasókat, tegyenek javaslatokat, közöljék észrevételeiket stb. Sajnos túl sok választ nem kaptunk – minden bizonnyal a mindennapos túlterheltség miatt. Szeretnénk, ha a magyarítási törekvéseink nem pusztába kiáltott szavak lennének, ezért alapvető, hogy az ország kiemelkedő szakembereit bevonjuk ebbe a munkába. Ennek szellemében küldtük el az alábbi levelet, és ismertetjük eredeti javaslatainkkal együtt a válaszokat is, amelyért kimondhatatlanul hálásak vagyunk. Ez a felmérés a Magyar Orvosi Nyelv című folyóirat számára készült, amelyben hamarosan megjelenésre kerül. Tekintettel azonban arra, hogy a Nőgyógyászati Onkológia olvasótáborra más és, mert az immunológiai kifejezésekkel a nőgyógyászok, daganatgyógyászok is lépten-nyomon találkozhatnak, a szerkesztőség úgy gondolja, hogy a szakemberek gondolatai a Nőgyógyászati Onkológia olvasói számára is nagyon hasznosak.

Felkérő levél

„Tisztelt ... A Magyar Orvosi Nyelv című folyóirat következő számának „Szócsiszolás” rovatában az immunológiával és határterületeivel kapcsolatos angol és latin kifejezések magyar megfelelőinek kialakítására, megalkotására teszünk javaslatot, amelyet csatoltan küldök. Szeretnénk, ha az ország vezető szakemberei is kifejteneék ezzel kapcsolatos véleményüket, amelyeket szintén közlünk. Reméljük, hogy egy közös álláspontot ki tudunk alakítani. Nagyon kérem, a javaslattal összefüggő meglátásaidat, illetve az olyan nehézségeket, amelyek még eszünkbe sem jutottak, a remélhetőleg megszülető vagy már meglévő ötleteket, javaslatokat, hasznosnak tűnő alapelveket, akár csak egy-egy rész kérdésben hasznos szempontokat juttasd el hozzám. Fáradozásod, együttgondolkodásod előre is hálásan köszönöm. (Bősze Péter)

Megjegyzés

A szöveges válaszokat teljes terjedelmükben közöljük, a szójegyzéket és a rövidítéseket, írásmódot illetően pedig, értelemszerű-

en, csak azokat a szavakat, kifejezéseket, rövidítéseket és helyesírási módot ismertetjük, amelyekkel kapcsolatban a válaszoló megjegyzést, javaslatot tett.

EREDETI JAVASLAT

(Bősze Péter) Hangsúlyozzuk, hogy az alábbi javaslatsor megvitatást igényel, és csak a szakma támogatásának, egyetértésének megszületése után tekinthetjük általános használatra ajánlottnak az alábbi magyarításokat. Az összeállítás a teljesség igénye nélkül történt. Az „immunológia” kifejezésre nem találtunk alkalmas magyar szót, ez egyébként teljesen átment a köztudatba. Sok esetben az írásmód összevisszasága miatt is szerencsés a magyarítás. Pl. a T-helper lymphocyte/cell a következő formákban fordul elő a magyar irodalomban: T-helper sejt, T-helper-sejt, T-helper nyiroksejt, T-helper-nyiroksejt, T-helper limfocita, T-helper-limfocita, T-helper lymphocyta, T-helper-lymphocyta stb.

Szó- és kifejezésjegyzék

Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejt) (APC)	antigénbemutató sejtek
Antigénprezentáció	antigénbemutató
Antigén	?
Antitest	ellenanyag
Antibody dependent (anitestfüggő)	ellenanyagfüggő
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-együttes
Apoptózis (programozott sejthalál)	tervezett sejthalál/sejtpusztulás
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó
Granulocyte (granulocita, granulocyta)	szemcsés fehérvérsejt
Bazofil granulocita	bazofilszemcsés-fehérvérsejt
Eozinofil granulocita	eozinofilszemcsés-fehérvérsejt
Neutrofil granulocita	neutrofilszemcsés-fehérvérsejt
Granulum	szemcse
B cell, B lymphocyte	B-sejt, B-nyiroksejt
T cell, T lymphocyte	T-sejt, T-nyiroksejt
T-helper lymphocyte/cell	segítő T-nyiroksejt, segítő T-sejt
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejt

SZÓCSISZOLÁS

T inhibitor cell	gátló T-sejt	Humorális immunitás	testnedvi immunitás
T cell clones	T-sejt klónok, T-utódsejt halmazok, T-utódsejtek	Adaptív immunitás	szertett/alkalmazkodó immunitás
T cell dependent	T-sejt-függő	Szenzibilizálódás	érzékenyvá válás, érzékenyülés
Dendritikus sejtek	nyúlványos sejtek	Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszeri nyirokszövet (BALT?)
Keratocita, keratocyta	szarúsejt	Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	gyomor-bélrendszeri/bélrendszeri nyirokszövet (GALT?)
Mast cell (mastocyt, masztocita)	hízósejt	Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártya nyirokszövet (MALT ?)
Monocyte (monocita, monocyta)	egymagúsejt, egymagúsejt	MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetmegfelelési molekularendszer
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölősejtek (NK-sejtek?)	HLA	emberinyiroksejt antigén
Phagocyte (fagocita, phagocyta)	falósejt	HLA protein	HLA-fehérje
Microphage (mikrofág)	kisfalósejt	Membrane attac complex, MAC	sejthártyafúró-együttes
Macrophage (makrofág)	nagyfalósejt	Antagonista	ellentétes hatású, ellenható
Phagocytosis (fagocitózis)	sejtfalás, sejtbekbebelezés	additív	hozzáadódó/összeadódó
Fagolizozóma	emésztő/oldó testecske/szervecske/ hólyagcsa	szinergista	összeható, együtttható, veleható
Receptor	kötőhely	endogén	belső, belsődleges, saját, öneredetű
B cell receptor (BCR)	B-sejt-kötőhely, BCR-kötőhely	Diverzitás	szerteágzóság, sokféleség
T cell receptor (TCR)	T-sejt-kötőhely, TCR-kötőhely	Variabilitás	változatosság
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni kötőhely, sejtfelszín kötőhely, sejthártyai kötőhely, sejthártya kötőhely	Autocrine	saját sejtre ható, önmagára ható
Antigen receptor	antigénkötőhely	Paracrine	szomszédos sejtre ható, környezetre ható, környezetható
Complement receptor	komplementkötőhely	Endocrine (endokrin)	távoli sejtre ható, általános(an) ható, távolható
Mannóz recetor	mannózkötőhely	Parazita	élősködő
Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-kötőhelyek	Pulpa	puhaállomány, massaállomány, masszarés
Co-receptorok	társ kötőhely	Diszulfidhíd (diszulfidkötés)	kén-kén híd/kötés
Fc receptor	Fc-kötőhely	Preformált	előalakított, előformált
Ig-E receptor	Ig-E-kötőhely	Haptén	félantigén
Ligand	?	C1 inhibitor	gátló C1
Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítő, közvetítő anyagok, átvivők	CD (cell surface determinant)	??
Transport protein/molekula	szállító/átszállító fehérje/molekula	Inhibitor factor	gátló tényező
Messenger	hírvívő	Allergén	
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszakfehérjék	Blasztos transzformáció	
Heatschock protein	hősokkfehérje	Enzim	
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadómolekulák, tapadásimolekulák, ragasztómolekulák	Citokin	
Intercellular adhesion molecules (ICAM)	sejtek közötti, sejtközötti tapadómolekulák	Domén	
Allergia	túlérzékenység	Endotoxin	
Anafilaktikus	?	Immunológia	
Autoimmunitás	sajáttal szembeni, öntámadás, öntámadási folyamat/ immunfolyamat	Immunglobulin	
Immunmemória	immunválasz, immunfolyamat	Immunglobulin-M,	
Immunreakció	immunválasz, immunfolyamat	Interferon	
Reakció	válasz/folyamat	Izotípus	
Reakciókészség	válaszkészség	Kemotaktikus	
Immunogén	immunválaszt kiváltó, immunválasz-kiváltó	Kemoatraktikus	
Immuntolerancia	immuntűrés/elfogadás	Komplement enzimrendszer	
Cellularis immunitás	sejtimmunitás, sejtes immunitás/védekezés	Lipid	
		Plazmasejt	

Rövidítések és helyesírás

Elgondolkoztató, hogy egy-egy magyarított fogalomnak milyen rövidítését használjuk, a nemzetközileg elfogadott, vagy a magyar kifejezésből adódót, pl. natural killer cell (NK cell), melyet „természetes ölüsejt”-nek fordíthatunk, és a javasolt rövidítés „NK-sejt” vagy „TÖ-sejt” legyen. Kérjük a tisztelt olvasót, hogy írja meg szerkesztőségünknek, hogy melyik formát tartja helyesnek.

Ig-M, IgM, Ig M, Ig-G, IgG, Ig G stb. Ig-alfa, Ig-a, Iga

Immunglobulin-G, immunglobulin G, immunglobulinG

B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt

MHC-II, MHC II, MHCII, MHC-2, MHC II kötőhely mintázata

CD5+ T-sejt, CD5+T-sejt

CD4+-MHC II, CD4+MHC II, CD3-negatív

TNF-béta, TNF-b, TNFb, TNF b, bTNF, b-TNF

Gamma-INF, g-INF, INFg, INF-g

IL-2, IL-2 stb.

Fc-kötőhely, Fc-epsilon, Fce, Fc-e, Fc-kötés

Bazofil, eozinofil, neutrofil; miért így???

FALUS ANDRÁS

... nem értek egyet az ennyire erőltetett kimagyarításokkal. Gyakorlatilag a javaslatok egy tizedével értek egyet. Mellékelem a jelzett változtatásokat.

Antigén	?
Antitest	ellenanyag (v. antitest)
Antigén-antibody complex	antigén-antitest-komplex
Apoptózis (programozott sejthalál)	programozott sejthalál/ sejtpusztulás
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-darab, epitóp (maradhat)
Granulocyte (granulocita, granulocyta)	
Bazofil granulocita	bazofil-fehérvérsejt
Eozinofil granulocita	eozinofil-fehérvérsejt
Neutrofil granulocita	neutrofil-fehérvérsejt
B cell, B lymphocyte	B-sejt, B-nyiroksejt (limfocita jobb)
T cell, T lymphocyte	T-sejt,
T-helper lymphocyte/cell	segítő T, segítő T-sejt
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtölő T-sejt/
Monocyte (monocita, monocyta)	monocita
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölüsejtek, (NK-sejtek, igen!)
Microphage (mikrofág)	nem használt szó!
Receptor	kötőhely (kevés!) receptor jobb
B cell receptor (BCR)	B-sejt-, BCR-
T cell receptor (TCR)	T-sejt-, TCR-
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni, sejtfelszín, sejthártyai, sejthártya
Antigen receptor	antigén
Complement receptor	komplement

Mannóz recetor	mannóz
Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-
Co-receptorok	koreceptor
Fc receptor	Fc-
Ig-E receptor	IgE-
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	akut fázis fehérjék
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	adhéziós molekulák, molekulák, ragasztómolekulák (kevés) allergia
Allergia	autoimmunitás/folyamat/immun- folyamat
Autoimmunitás	sejt-közvetített immunitás, sejtes immunitás/védekezés
Cellularis immunitás	antitest-közvetített immunitás
Humorális immunitás	fő szövettűrési molekularendszer
MHC (major histocompatibility complex)	
HLA (human lymphocyte antigen)	emberi fehérvérsejt antigén
Membrane attack complex, MAC	sejthártyaronszoló-együttes
Antagonista	ellentétes hatású, ellenható – nem kell fordítani
Pulpa	puhaállomány, massaállomány, masszarés (jaj!)
Haptén	antigén elem
C1 inhibitor	C1 gátló
CD (cell surface determinant cluster of differentiation)	sejtfelszíni jelzőanyag
Allergén	allergiát kiváltó antigén
Blasztos transzformáció	sejtosztódás kiváltás
Enzim	enzim
Citokin	citokin
Domén	szerkezeti egység
Endotoxin	u.az
Immunológia	u.az
Immunglobulin	u.az
Immunglobulin-M,	u.az
Interferon	u.az
Izotípus	u.az
Kemotaktikus	u.az
Kemoattraktikus	kemotaktikus
Komplement enzimrendszer	u.az
Lipid	u.az
Plazmasejt	u.az

Rövidítések

pl. natural killer cell (NK cell), melyet „természetes ölüsejt”-nek fordíthatunk, és a javasolt rövidítés „NK-sejt” vagy „TÖ-sejt” legyen. NK maradjon

Ig-M, Ig-G, Ig-a, Immunglobulin-G

B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt

TNF-b

IL-2 Fc-e,

**GERGELY JÁNOS, ERDEI ANNA,
KACSKOVICS IMRE**

Általános megjegyzések

1. A magyar immunológiai szaknyelvben számos, elsősorban görög-latin, ill. az angol-amerikai szaknyelvből átvett kifejezés, és főként rövidítés honosodott meg, amelyek nem helyettesíthetők magyar kifejezésekkel anélkül, hogy jelentős félreértések forrásává válnának. Ezek megtartása feltétlenül indokolt. 2. Minden olyan „idegen szó”, amely már teljesen vagy többé-kevésbé beépült a magyar szókincsbe a szaknyelvben megtartható. (Példák: prezentáció). 3. Orvosi szakkifejezésként latinos-görögös ortográfia használható, egyébként a fonetikus írásmódot tartjuk helyesnek (pl. limfocita, granulocita)

Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejtek (APC))	<i>Antigénbemutató sejtek</i>	Az APC rövidítés megtartása indokolt
Antigénprezentáció Antigén	<i>Antigénbemutató</i>	Egyenértékű Mással nem helyettesíthető különös tekintettel arra, hogy magyar immunológus alkotta
Antitest	<i>Ellenanyag</i>	Egyenértékű
Antibody dependent Antigén-antibody complex	<i>nem használjuk</i> <i>nem használjuk</i>	anitestfüggő, ellenanyagfüggő immunkomplex, antigén-antitest komplex, antigén-ellenanyag komplex, egyenértékűek
Apoptózis	<i>programozott sejthalál</i>	egyenértékű, a javasolt: sejthalál/sejtpusztulás mást fejez ki
Epitóp	<i>antigéndetermináns</i>	egyenértékű, a javasolt „antigén-meghatározó” nem használható
Granulocyte Granulocita	<i>nem használjuk</i>	így használjuk (l. általános megjegyzések)
B cell, B lymphocyte B-sejt,	<i>Nem használjuk</i>	Széleskörben használjuk éppúgy, mint az ezzel egyenértékű B-limfocita kifejezést
B-nyiroksejt	<i>Ritkán használjuk</i>	Elfogadható
T cell, T lymphocyte	<i>Nem használjuk</i>	Lásd B-sejt
T-helper lymphocyte/cell segítő T-nyiroksejt, segítő T-sejt	<i>Nem használjuk</i> <i>Általában nem használjuk</i>	T-helper sejt az általánosan elfogadott, annál is inkább, mivel rövidítése T _H nemzetközi és mással nem helyettesíthető
Cytotoxic T cell/ lymphocyte sejtmérgező T-sejt/ nyiroksejt	<i>Nem használjuk</i>	Citotoxikus T-sejt általánosan elfogadott

T inhibitor cell	<i>Nem használjuk</i>	gátló T-sejt elfogadható
T cell clones	<i>Nem használjuk</i>	
T-sejt klónok,		Általánosan használt (a klón kifejezést átvette a szaknyelv)
T-utódsejt halmazok,	<i>Nem használható</i>	
T cell dependent		T-sejt-függő (elfogadható, de rövidítése, pl. T-sejt függő antigén = TD antigén)
Dendritikus sejtek	<i>Definícióként használandó</i>	nyúlványos sejtek –, a dendritikus sejtek jellemzésére alkalmazható
Mast cell mastocyt, masztoócita	<i>Nem használjuk</i> <i>Általában nem használjuk</i>	Hízósejt általánosan használt Megfelelő környezetben használható
Monocyte	<i>Nem használjuk</i>	Monocita általánosan elfogadott
egymagúsejt, egymagúsejt		Monocita helyett nem használható
Natural killer cells (NK cells)	<i>Az angol kifejezést nem használjuk</i>	
természetes ölüsejtek NK-sejtek	<i>Mindkettő használatos</i>	

LADÁNYI ANDREA

Az immunológiai szójegyzékkel kapcsolatos véleményem a következő (fontossági sorrend nélkül):

1. A szavak egy része már elterjedtnek mondható (lásd. pl. „Immunbiológia”, szerk. Gergely János és Erdei Anna, Medicina, 1998). Erre példák: ellenanyag, B-sejt, T-sejt, segítő T-sejt, sejttölő (nem sejtmérgező!) T-sejt, hízósejt, természetes ölüsejt, hősokkfehérje, immunválasz, válaszkészség, sejtes immunitás, élősködő.
2. Kevésbé elterjedt, de tetszik a falósejt és változatai, és jó a MALT, GALT, stb. magyarítása is.
3. Hibás a szarúsejt (helyesen rövid u-val írandó). A ligand nem kapcsolás, kötődés, hanem valami, ami kötődik (én még ligandumnak tanultam, de meglepetésemre az Orvosi Helyesírási Szótárban ligandként szerepel).
4. Furcsán hangzik, és így biztosan nem fog elterjedni pl. a hevenyszakfehérje, vagy az utódsejthalmaz (jobb, és már ismert is a klón). Nehézkes és felesleges a rövid és jól ismert MHC és HLA fordítása, ugyanígy az autokrin, parakrin, endokrin körülírása.
5. Az allergia jelentése árnyaltabb, mint a túlérzékenységé, aminek többféle megnyilvánulási formája ismert (pl. az anafilaxia is).
6. Értelmezhetetlen a BCR- ill. TCR- (nem TRC!) kötőhely, mivel ezek a rövidítések magát a receptort (kötőhelyet) jelölik.
7. Azokra a szavakra, amelyekre nincs javaslat, én sem tudok, csak rész megoldást (pl. transzformáció helyett átalakulás). Túl-

nyomó részüknél azonban nem is érzem indokoltnak a magyarítást, mivel ezek a szavak rövidke, jól kimondhatóak és nagyrészt jól ismertek.

8. A rövidítések közül helyesnek tartom: IgM, IgG, B-sejt, T-sejt, MHC II, CD5⁺ T-sejt (a + felső indexbe téve), CD3-negatív (hosszú í-vel), TNF-β, ugyanígy IFN-? (nem INF), IL-2.

Megjegyzés

Az összejtes „szótár” már közben meg is jelent, tetszenek a javaslatok.

PÁLÓCZI KATALIN

... nagyon szokatlanok egyes kifejezések, vagy csak körülírással fejezik ki a lényegét. Szeretném kiemelni, hogy a hazai immunológiai kézikönyvek megadják a gyakran használt kifejezések értelmezését (glosszárium), ami nagy segítség az olvasó számára. Ettől függetlenül nem vitatható, hogy a kigyűjtött szó- és kifejezésjegyzék rendkívül hosszú, amely arra figyelmeztet, hogy foglalkozni kell a kérdéssel.

Antigén	Antigén (a magyar Detre László alkotta kifejezés, az antisomatogen (ellenanyag termelést kiváltó) szó rövidített formája – az egész világ elfogadta)
Apoptózis (programozott sejthalál)	sejt önmegsemmisítés/ütemezett sejthalál
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó? antigéndetermináns
Cytotoxic T cell/lymphocyte	Sejtpusztító T-sejt/nyiroksejt
Natural killer cells (NK cells)	NK-sejtek
Phagocytosis (fagocitózis)	Falósejt általi bekebelezés?
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni kötőhely,
Co-receptorok	társ kötőhelyek
Ligand	(a kötőhelyhez) kapcsolódó molekula
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszak fehérjék?
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadó molekulák,
Allergia/anafilaxia	túlérzékenység/azonnali túlérzékenység
Anafilaktikus	azonnali túlérzékenységet kiváltó
Autoimmunitás	a sajátot támadó immunfolyamat
Immunogén	immunválaszt kiváltó,
Cellularis immunitás	sejtes immunitás/védekezés
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	(BALT)
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	(GALT)
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	(MALT)
Membrane attac complex, MAC	sejthártyaátfúró-együttes

Paracrine	környezetre ható,
Pulpa	puhaállomány,
CD (cell surface determinant??)	?? ???
CD (cluster of differentiation)	fejlődési antigének csoportja
Allergén	túlérzékenységet kiváltó antigén
Blasztos transzformáció	antigénnel kiváltott sejttálatalkulás
Enzim	enzim
Citokin	keringő sejtermék
Domén	
Endotoxin	baktérium méreganyag
Immunglobulin	ellenanyag
Immunglobulin-M,	M típusú ellenanyag
Interferon	interferon (vírus vagy aktivált sejt eredetű szabályozó molekula)
Izotípus	ellenanyag osztály
Kemotaktikus	irányított sejtmozgást kiváltó
Kemoatraktikus	irányított sejtmozgást hívó (jel)
Komplement	kiegészítő
Lipid	??
Plazmasejt	ellenanyag termelő B-sejt

Rövidítések és helyesírás

Ig-M, Ig-G, Ig-a, Immunglobulin-G, B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt, MHC-II, CD5+ T-sejt, CD4+ MHC-II, CD3 negatív, TNF-β, INF-γ, IL-2, Fc-kötőhely, Fc-e

PETRÁNYI GYÓZÓ

A megjegyzések csak a legfontosabb alap kifejezéseket érintik, ezeket kellene először rendbe tenni és utána a részleteket. Azokat a kifejezéseket, melyek közhasználatban vannak nem érdemes erőltetetten változtatni, pl. antigén, komplex stb.

Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejtek (APC))	antigénbemutató sejtek
Antigénprezentáció	antigénbemutató
Antigén	?
Antitest	ellenanyag
Antibody dependent (antitestfüggő)	ellenanyagfüggő
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-komplex
Apoptózis (programozott sejthalál)	tervezett sejthalál
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-jellemző

Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejttroxikus T-sejt/nyiroksejt
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtmembrán kötőhely
Ligand	kapcsolóhely
Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítő anyagok
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyfázisfehérjék
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadó molekulák
Autoimmunitás	sajáttal szemben immunitás
Cellularis immunitás	sejtközvetített immunitás
Humorális immunitás	humorális immunitás
Adaptív immunitás	szerzett immunitás
Szenzibilizálódás	érzékenyvé válás
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszerhez kötött nyirokszövet
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	gyomor-bélrendszeri/ bélrendszeri nyirokszövet (GALT?) kötött
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártya nyirokszövetkötött (MALT ?)
MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetösszeférhetőségi molekularendszer
HLA (human lymphocyte antigen)	emberifehérvérsejt antigén
Membrane attac complex, MAC	sejthártyatámadó-komplex
Diverzitás	sokféleség
Variabilitás	változatosság
Autocrine	önmagára ható
Paracrine	környezetre ható
Endocrine (endokrin)	távolható
Preformált	előformált
Haptén	antigén kiegészítő
CD (cell surface determinant)	sejtfelszíni meghatározó
Inhibitor factor	gátló /faktor

RAJNAVÖLGYI ÉVA

Általánosságban a nyelvi zűrzavar és sok magyartalan kifejezés miatt fontos dolognak érzem az egységesítést, de ahol erőltetett a dolog, ott feltétlenül az angolból vagy latinból átvett idegen, de történetileg vagy egyéb okból egyértelmű kifejezéseket tartanám meg.

Antigén	ez is átment a köztudatba
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-együttes – komplex, ez a kémiában is használatos, az együttes nem fejezi ki a molekuláris kapcsolatot, a komplex szó igen
Apoptózis (programozott sejthalál)	programozott sejthalál
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó – nem jó, epitóp és antigéndetermináns elfogadott

Granulocyte (granulocita, granulocyta)	granulocita
Bazofil granulocita	bazofilszemcsés-fehérvérsejt
Eozinofil granulocita	eozinofilszemcsés-fehérvérsejt
Neutrofil granulocita	neutrofilszemcsés-fehérvérsejt
Granulum	szemcse – ez lényegében csak a látszat, ténylegesen membrán vezikulumok, ezért nem tükrözi a tényleges képződményt, erőltetett
B cell, B lymphocyte	B-sejt, (B-nyiroksejt) – a nyiroksejt nem szerencsés, nem logikus
T cell, T lymphocyte	T-sejt, (T-nyiroksejt)
T-helper lymphocyte/cell	segítő T-sejt, (segítő T-nyiroksejt)
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejt – öló T sejt,
T cell clones	T-sejt klónok, T-utódsejt halmazok – túl bonyolult, a klón elfogadott T-utódsejtek
Dendritikus sejtek	nyilvános sejtek ez ugyan szó szerinti fordítás, mégis jobban felhívja arra a figyelmet, hogy rengeteg nyilvános sejt van, a dendritikus sejt ma egy settípust definiál, ez elfogadható
Keratocita, keratocyta	szarusejt – erőltetett
Monocyte (monocita, monocyta)	egymagúsejt, egymagúsejt – a legtöbb sejt egymagú, ez nagyon megtévesztő, a monocita, hasonlóan a dendritikus sejt kifejezéshez, egyértelműen egy sejtípust jelent
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölösejtek – mindkettő jó (NK-sejtek?)
Microphage (mikrofág)	kisfalósejt – ez nem használt kifejezés
Macrophage (makrofág)	nagyfalósejt – ez nem fedi az adott sejtpopulációt, a méret nem jellemző
Fagolizoszóma	emésztő/oldó testecske
Receptor	kötőhely – a kötőhely a receptor része, legfeljebb kötő molekula, de a receptor elfogadott, tág értelemben fed egy jól értelmezett fogalmat
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni receptor
Antigen receptor	antigénkötő receptor
Complement receptor	komplement kötő receptor
Mannóz receptor	mannózkötőhely
Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-kötőhelyek
Co-receptorok	társ kötőhely
Fc receptor	Fc-kötőhely
Ig-E receptor	Ig-E-kötőhely – ezek mind más jelentenek
Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítők, közvetítő anyagok, átvivők – egyik sem elfogadható

Ligand	a receptor kötőhelyébe illeszkedő molekula, de ez túl bonyolult, a ligand is elfogadott más területen is (kémia, biokémia, biológia)
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszakfehérjék – nem jó
Intercellular adhesion molecules (ICAM)	sejtek közötti, sejtközötti tapadó molekulák – ezt sem tartom szerencsésnek, az adhézió kémiai fogalom is és jól jelzi a folyamatot
Autoimmunitás	saját szembeni, öntámadás – a támadás csak néha igaz, akkor önpusztító folyamat
Immunmemória	immunológiai emlékezet – esetleg
Reakciókészség	válaszképesség
Immunogén	immunválaszt kiváltó
Immuntolerancia	immuntűrés/elfogadás – a tolerancia a viselkedéstudományban is elfogadott, mindenki érti
Cellularis immunitás	sejtes immunitás
Humorális immunitás	testnedvi immunitás – ez nem jó
Adaptív immunitás	szerzett immunitás
Szenzibilizálódás	érzékenyítés, érzékenyvé válás
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszerhez kapcsolódó nyirokszövet
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	bélrendszerhez kapcsolódó nyirokszövet
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártyához kapcsolódó nyirokszövet
MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetmegfelelési, fő szövetösszeferhetőségi géneket kódoló komplex
HLA (human lymphocyte antigen)	Molekularendszer – a komplex a génekre és nem a molekulákra vonatkozik
Membrane attac complex, MAC	emberi limfocita antigén
Antagonista	sejtkárosító komplex
additiv	ellentétes hatású – ellenható leggyakrabban a gátló értelemben használt
szinergista	a gátló értelemben használt
endogén	összeadóó
Diverzitás	együttható,
Variabilitás	belső, belsőleges, saját, a lényeg, hogy mihez képest (szervezetehz, sejthez stb.)
Autocrine	öneredetű
Paracrine	sokféleség
Endocrine (endokrin)	változatosság
Diszulfidhíd (diszulfidkötés)	visszaható
Haptén	közelmre ható
Cl inhibitor	távolható
CD (cell surface)	kén-kén híd/kötés – ez a biológiában két cisztein közötti kovalens kapcsolat, cisztein híd, kén-kén kötés
	félantigén – ez nem az
	Cl gátló
	CD = Cluster of Differentiation – ez egy

determinant)	nemzetközi Workshop által javasolt angol nomenklatura, nem lehet magyarra fordítani és nem is kell
Inhibitor factor	gátló faktor
Allergén	allergiát kiváltó antigén
Blasztos transzformáció	osztódó sejtek létrejötte
Enzim	enzim
Citokin	sejtek által termelt oldott faktor
Domén	szerkezetileg rendezett fehérje egység
Endotoxin	sejten belüli mérge/toxin – szűkebb értelemben a Gram-baktériumokra jellemző lipopoliszaccharidot jelenti
Kemoatraktikus	ezt nem használjuk
Komplement enzimrendszer	köztudatban elfogadott
Lipid	zsír
Plazmasejt	ellenanyag termelő sejt, segítő T sejt/limfocita

Rövidítések és helyesírás

... pl. natural killer cell (NK cell), melyet „természetes ölésejt”-nek fordíthatunk, és a javasolt rövidítés „NK-sejt” vagy „TÖ-sejt” legyen. Csak az NK-sejtet tartom elfogadhatónak

IgG, IgM – az Ig-a nem ide tartozik logikailag, de van IgA is.

B-sejt, T-sejt (T2 sejt szerintem nincs), MHC-II, CD5+ T-sejt, CD4+ -MHC II, CD4+MHC II

– ezek együtt nem fordulnak elő, csak ha a kapcsolatról beszélünk, ezért csak az első variáció fordulhat elő a szövegben

TNF β vagy TNF- β mindkettő elfogadott

IFN γ vagy IFN- γ

csak az IL-2 jó

csak az Fce jó

MHC II kötőhely mintázatúak

– MHC mintázat de nem MHC kötőhely mintázat

Bazofil, eozinofil, neutrofil; miért így????

– ez a festődésükre utal, milyen típusú festéket kötnek

SZEGEDI GYULA

1. Nem változtatnám meg (nem indokolt a magyarosítás) a következők esetében:

antigén (Detre László által alkotott elnevezés), epitóp (antigéndetermináns) receptor (nemcsak receptor tud kötni), allergia, anafilaktikus, autoimmunitás (ugyanis van: fiziológiás és patológias autoimmunitás is – fiziológiás öntámadás?), immunmemória, immunreakció, reakció, reakciókészség, Immunogén, tolerogén, immuntolerancia, celluláris immunitás, humorális immunitás, szenzibilizálódás, haptén, allergén, blasztos transzformáció, enzim, citokin, domén, endotoxin, immunglobulin, immunglobulin-M, interferon, izotípus, kemoatraktikus, kemoatraktikus, komplement enzimrendszer, lipid, plazmasejt.

2. A javasoltak, amivel egyetérték:

antigénbemutató sejtek, antigénbemutató, ellenanyag, ellen-

anyagfüggő, antigén-ellenanyag együttes, B-sejt, T-sejt, segítő T-sejt, gátló T-sejt, T-sejt klónok, T-sejt függő, nyúlványos sejt, szarusajt, hízósejt, természetes ölösejtek, falósejt, kifelősejt, nagyfalósejt, sejtfalás, emésztő testecske, ligandum, közvetítők, közvetítő anyagok, szállító fehérje/molekula, hírvívő, akut fázis fehérjék, hőszokkfehérje, tapadási molekulák, sejtközötti tapadási molekulák, szerzett immunitás, hörgőrendszeri nyirokszövet, gyomor-bélrendszeri nyirokszövet, nyálkahártya nyirokszövet, HLA-fehérje, ellentétes hatású – antagonist, hozzáadódó – additív, együtttható – szinergista, belső – endogén, sokféleség – diverzitás, változatosság – variabilitás, gátló tényező – inhibitor factor.

3. Egyéb javaslatok:

szemcsés-plazmájú fehérvérsejt, bazofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt, eozinofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt, neutrofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt, sejtölő T-sejt (immunocyta), veszületett immunitás (innate immunity), fő szövetegyező antigének, human-leukocyta antigének, sejtmebrán hasító komplex, önmagára visszaható – autocrine, szomszéd sejtre ható – paracrine, belső elválasztású – endokrin, puhaállomány – pulpa, előformált – preformált, C₁ gátló – C₁ inhibitor.

4. A rövidítésekkel kapcsolatos javaslataim:

- NK-sejt, és ne legyen a TÖ-sejt
- Ig-M, Ig-G, Ig-A, ... – Immunglobulin-G,...
- Ig-alfá lánc – B-sejt, B₁-sejt, B₂-sejt
- T-sejt, T₁-sejt, T₂-sejt – Thelper₁-sejt, Thelper₂-sejt, T₀-sejt
- MHC-II
- MHC-I
- MHC-III
- CD₅⁺T-sejt
- CD₄⁺MHC-II sejtek (CD₄⁺ DR⁺-sejtek)
- CD₃-negatív sejtek
- TNF-β, INF-?, IL-2, Fc-receptor (Fc-R – Fc-RI, Fc-RII, Fc-RIII)

SZEKERES BARTÓ JÚLIA

Általánosságban az a véleményem, hogy nem kell feltétlenül mindent magyarosítani. Egyrészt vannak olyan kifejezések, amelyek ma már a használt magyar nyelv részei, mint pl. a memória, másrészt vannak dolgok, amelyek kizárólag szigorúan szakmai társaságot érdekelhetnek, akik jobban értik az eredeti latin kifejezést (pl. antigen), mint egy erőltetett körülírást.

<p>Apoptózis (programozott sejthalál)</p> <p>T-helper lymphocyte/cell</p> <p>Epitóp (antigéndetermináns)</p> <p>Cytotoxic T cell/lymphocyte</p> <p>Keratocita, keratocyta</p>	<p>tervezett sejthalál/sejtpusztulás</p> <p>– szerintem a programozott sejthalál megfelelő, a program szó átment a magyar nyelvbe</p> <p>segítő T-sejt (segítő T-nyiroksejt)</p> <p>antigén-meghatározó hely</p> <p>sejtpusztító/ölő/gyilkossejtmérgező</p> <p>szarusajt – ez félreérthető, nem kell feltétlenül magyarítani</p>
---	--

<p>Phagocytosis (fagocitózis)</p> <p>B cell receptor (BCR)</p> <p>T cell receptor (TCR)</p> <p>Transport protein/molekula</p> <p>Adhesion molecules (adhéziós molekulák)</p> <p>Immunmemória</p> <p>Cellularis immunitás</p> <p>Pulpa</p> <p>Diszulfidhíd (diszulfidkötés)</p>	<p>sejtbekebelezés</p> <p>(B sejt) antigenkötő hely</p> <p>(T-sejt-) antigenkötő hely (kötőhely)</p> <p>szállító (átszállító) fehérje/molekula</p> <p>ragasztómolekulák</p> <p>immunemlékezet – az immunológiai memória megfelelő, a memória már átment a magyar nyelvbe</p> <p>sejt-közvetítette immunitás</p> <p>velőállomány</p> <p>kén-kén híd/kötés – nem kell a diszulfidot magyarosítani, csak szakmabeli használja</p>
--	--

UHER FERENC

Általános javaslok

1. A rövidítéseket illetően nagyon szerencsétlennek tartanám, ha mindenáron el akarnánk térni a nemzetközi szakirodalomban (nem csak az angolban) használt és mindenki számára érthető rövidítésektől. Pl: az NK sejt legyen „természetes ölösejt”, rövidítve azonban mindenképpen „NK” és nem „TÖ”.

2. A túlzásokat azért jó lenne kerülni. Szerintem túlzás például a sejtek: „makrofág, granulocita” és egyes kifejezések: „fagocitózis, apoptózis” mindenáron történő magyarítása. Ezek a szavak és kifejezések már teljesen beépültek a magyar nyelvbe, fordításuk sokszor nehézkes, ráadásul félrevezető. Az apoptózis például legfeljebb „programozott sejthalál”, de semmiképpen sem „tervezett”.

Néhány további javaslat

1. T-sejt, B-sejt, segítő T-sejt stb., 2. GALT – gyomor-bélrendszerhez kötött (vagy kapcsolódó) nyirokszövet, MALT – nyálkahártyához kötött (vagy kapcsolódó) nyirokszövet, 3. BCR – B-sejt antigén-felismerő kötőhely, TCR – T-sejt antigén-felismerő kötőhely.

Végül egy kérdés

Mi legyen ha egy szónak több jó magyar megfelelője van? Pl: SC (stem cell) – általában „őssejt”-nek fordítjuk, de néhány kiváló kolléga ragaszkodik a szó szerinti (és valóban nem rossz) „törzsejt” kifejezéshez.

Szerkesztőségi zárógondolatok

Az immunológiai kifejezések magyarításával kapcsolatos gondolatokhoz kiegészítő szerkesztőségi állásfoglalást nem teszünk. Úgy gondoljuk, hogy a fentiekben közölt vélemények egyértelműen rávilágítanak arra, hogy még sokféle álláspont van. Bizonyos neveknél és főleg a rövidítéseknél azonban eléggé egységes az írásmód. A további teendők miatt, tisztelettel kérjük az olvasókat, szakembereket, hogy írják meg véleményüket, amelyet örömmel közreadunk.

AZ ÖSSZEÁLLÍTÁSSAL KAPCSOLATOS VÉLEMÉNYEK**Szerkesztői bevezetés**

A fenti összeállítást elküldtük a résztvevőknek és más szakembereknek, nyelvészeknek is. Az alábbiakban ismertetjük az eddig beérkezett válaszokat. A további véleményeket is folyamatosan közöljük.

FÁBIÁN PÁL

Mellékelten küldöm a szójegyzékkel kapcsolatos észrevételeimet, hogy ezzel is előbbre legyünk. Az átfogó rendezést (ettől függetlenül) nagyon fontosnak, az ilyen kisebb hibajavításoknál feltétlenül lényegesebbnek tartom.

Antigén – nem tudnék jobbat ajánlani; bevett szó lett mára

Antigén-ellenanyagegyüttes (vö. ...

Bazofilszemcsés fehérvérsejt (stb.) (nem kötőjellel)

T-utódsejt-halmazok (kötőjellel – vö. T-sejt-függő!)

Egymagú sejt, egymagvú sejt (külön)

Kisfalósejt, nagyfalósejt (így jó, értelmi okokból)

A hólyagcsa lenne a legjobb, de kiabálóan nyelvújítási szó

B-sejt-kötőhely, T-sejt-kötőhely – értelmezőbb lenne: B-sejt-kötő hely, de a javaslat maradjon)

BRC-kötőhely (stb.) – lehetne-e: BRC-kötő hely

A „sejtfelszíni kötőhely” a jobb szó és persze „sejthártyai kötőhely” – bár ez furcsa; esetleg antigénkötő hely, komplementkötő hely, mannózkötő hely, lipopoliszacharid-kötő helyek a jó

társ kötőhely – társkötőhely (így jó)

Tapadási molekulák; de ragasztómolekulák (?) – a tapadó-molekulák a jó

Sejtek közötti – lehetne/legyen sejtközi

Autóimmunitás – immunfolyamat – a többi nem jó

Immunválasz – kiváltható (!)

Gastrointestinalis – gyomor-bél rendszeri – nyálkahártya-nyirokszövet (?)

HLA – emberinyiroksejt-antigén (kötőjellel)

KESZLER BORBÁLA

Keszler professzor asszony, aki az MTA Nyelvi Bizottságának elnöke is, a kéziratot nyelvtanilag nézte át, a fogalmak írásmódjára tett javaslatot:

Antigénmeghatározó, Antigénjellemző, Emberinyiroksejt-antigén, Bazofilszemcsés fehérvérsejt (stb.),

Sejtfelszíni-kötőhely, Sejthártyakötőhely, Sejtmembránkötőhely, Komplementkötő receptor,

Membránvezikulum, Tapadási molekulák,

Nyálkahártya-nyirokszövet, Sejtközvetített immunitás, Sejt közvetítette immunitás, Sejthártyaátfúró együttes, Sejthártyaroncsoló-együttes (lehetne külön is), Sejtostódás-kiváltás, Fehérjeegység,

Hevenyszakfehérjék (Jó lenne tudni, hogy az „akut fázis fehérvérsejt” mit jelent! Ha akut fázisra jellemző fehérvérsejt, akkor így írnam: akutfázis-fehérvérsejt)

Baktérium-méreganyag,

Ellenanyagosztály, Ellenanyag termelő B-sejt

LADÁNYI ANDREA

... Hogy érdemileg is hozzászóljak a véleményekhez, leginkább a Gergely János-Erdei Anna-Kacs Kovics Imre trió, valamint Rajnavölgyi Éva javaslataival és nézeteivel értek egyet. ... Az összes véleményt nézve, bár tényleg sokféle álláspont van, abban teljesen egységesek a vélemények, hogy ellenzik az erőltetett magyarítást, a már meghonosodott, részben a köztudatba is átment kifejezések megváltoztatását.

Véleményem szerint ez szerepelhetne a szerkesztőségi zárógondolatok között is.

SZEGEDI GYULA

... Az eredeti és az általam javasolt listához hozzáírtam a kollégák véleményét is (1. táblázat).

Ezekből megpróbáltam a számomra a legjobbat, a legelfogadhatóbbat kiválasztani (2. táblázat).

EREDETI	BÓCSZE PÉTER	FALUS ANDRÁS	GERGELY JÁNOS, ERDEI ANNA, KACSKOVICS IMRE	LADÁNYI ANDREA
Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejtek) (APC)	antigénbemutató sejtek		<i>Antigénbemutató sejtek</i> Az APC rövidítés megtartása indokolt	
Antigénprezentáció	antigénbemutató		<i>Antigénbemutató</i> Egyenértékű	
Antigén	?	?	Mással nem helyettesíthető különös tekintettel arra, hogy magyar immunológus alkotta	
Antitest	ellenanyag	ellenanyag (v. antitest)	<i>Ellenanyag</i> Egyenértékű	ellenanyag
Antibody dependent (antitestfüggő)	ellenanyagfüggő		<i>nem használjuk</i> antitestfüggő, ellenanyagfüggő	
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-együttes	antigén-antitest-komplex	<i>nem használjuk</i> immunkomplex, antigén-antitest komplex, antigén-ellenanyag komplex, egyenértékűek	
Apoptózis (programozott sejtihalál)	tervezett sejtihalál/sejtpusztulás	programozott sejtihalál/sejtpusztulás	<i>programozott sejtihalál</i> egyenértékű, a javasolt: sejtihalál/sejtpusztulás más fejez ki	
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó	antigén-darab, epitóp (maradhat)	<i>antigéndetermináns</i> egyenértékű, a javasolt „antigén-meghatározó” nem használható	
Granulocyte (granulocita, granulocyta)	szemcsés fehérvérsejt		granulocita	
Bazofil granulocita	bazofil szemcsés-fehérvérsejt	bazofil-fehérvérsejt		
Eozinofil granulocita	eozinofil szemcsés-fehérvérsejt	eozinofil-fehérvérsejt		
Neutrofil granulocita	neutrofil szemcsés-fehérvérsejt	neutrofil-fehérvérsejt		
Granulum	szemcse			
B cell, B lymphocyte	B-sejt, B-nyiroksejt	B-sejt, B-nyiroksejt (limfocita jobb)	B-sejt – <i>Széleskörben használjuk éppúgy, mint az ezzel egyenértékű B-limfocita kifejezést</i> B-nyiroksejt – <i>Ritkán használjuk Elfogadható</i>	B-sejt
T cell, T lymphocyte	T-sejt, T-nyiroksejt	T-sejt	ua, mint a B-cell-nél	T-sejt
T-helper lymphocyte/cell	segítő T-nyiroksejt, segítő T-sejt	segítő T, segítő T-sejt	<i>Általában nem használjuk.</i> T-helper sejt az általánosan elfogadott, annál is inkább, mivel rövidítése TH nemzetközi és mással nem helyettesíthető	segítő T-sejt
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejt	sejtölő T-sejt	citotoxikus T-sejt általánosan elfogadott	sejtölő (nem sejtmérgező!) T-sejt
T inhibitor cell	gátló T-sejt		gátló T-sejt	
T cell clones	T-sejt klónok, T-utódsejt halmazok, T-utódsejtek		T-sejt klónok általánosan használt (a klón kifejezést átvette a szaknyelv)	T-sejt klónok
T cell dependent	T-sejt-függő		T-sejt függő (elfogadható, de rövidítése, pl. T-sejt függő antigén = TD antigén)	
Dendritikus sejtek	nyúlványos sejtek		<i>definícióként használandó</i> nyúlványos sejtek-, a dendritikus sejtek jellemzésére alkalmazható	
Keratocita, keratocyta	szarusajt			szarusajt (helyesen rövid u-val írandó)
Mast cell (mastocyta, masztocita)	hízósejt		<i>Hízósejt</i> általánosan használt. A mastocyta, masztocita megfelelő környezetben használható, de általában nem használjuk.	hízósejt

PÁLÓCZI KATALIN	PETRÁNYI GYÓZŐ	RAJNAVÖLGYI ÉVA	SZEGEDI GYULA	SZEKERES BARTÓ JÚLIA	UHER FERENC
	antigénbemutató sejtek		antigénbemutató sejtek		
	antigénbemutató		antigénbemutató		
Antigén (a magyar Detre László alkotta kifejezés), az antisomatogén (ellenanyag termelést kiváltó) szó rövidített formája (az egész világ elfogadta)	antigén	ez is átment a köztudatba	antigén (Detre László által alkotott kifejezés)		
	ellenanyag		ellenanyag		
	ellenanyagfüggő		ellenanyagfüggő		
	antigén-ellenanyag-komplex	antigén-ellenanyag-együttes-komplex, ez a kémiában is használatos, az együttes nem fejezi ki a molekuláris kapcsolatot, a komplex szó igen	antigén-ellenanyag-együttes		
sejt önmegsemmisítés/ütemezett sejthalál	tervezett sejthalál	programozott sejthalál		tervezett sejthalál/sejtpusztulás – szerintem a programozott sejthalál megfelelő, a program szó átment a magyar nyelvbe	apoptózis (programozott sejthalál)
antigén-meghatározó? Antigéndetermináns	antigén-jelmező	antigén-meghatározó – nem jó, epitóp és antigéndetermináns elfogadott	epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó hely	
		granulocita	szemcsés-plazmájú fehérvérsejt		granulocita
		bazofil szemcsés-fehérvérsejt	bazofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt		
		eozinofil szemcsés-fehérvérsejt	eozinofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt		
		neutrofil szemcsés-fehérvérsejt	neutrofil szemcsés-plazmájú fehérvérsejt		
		szemcse – ez lényegében csak látszat, ténylegesen membrán vezikulumok, ezért nem tükrözi a tényleges képződményt, erőltetett	granulum		
		B-sejt, (B-nyiroksejt) – a nyiroksejt nem szerencsés, nem logikus	B sejt		
		T-sejt (T-nyiroksejt)	T sejt		T-sejt
		segítő T-sejt (segítő T-nyiroksejt)	segítő T sejt	segítő T-sejt (segítő T-nyiroksejt)	segítő T-sejt
Sejtpusztító T-sejt/nyiroksejt	sejtoxikus T-sejt/nyiroksejt	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejtölő T-sejt	sejtölő T-sejt (immunocyt)	sejtpusztító/ölő	
		T-sejt klónok, a T-utódsejt halmazok – túl bonyolult, a klón elfogadott	gátló T-sejt		
			T-sejt klónok		
			T-sejt függő		
		nyilvános sejtek ez ugyan szó szerinti fordítás, mégis jobban felhívja arra a figyelmet, hogy rengeteg nyilvános sejt van, a dendritikus sejt ma egy sejtípus-definiál, ez elfogadható	dendritikus sejtek, nyilvános sejtek		
		szarusejt – ez erőltetett	szarusejt	szarusejt – ez félreérthető, nem kell feltétlenül magyarítani	
			hízósejt		

EREDETI	BŐSZE PÉTER	FALUS ANDRÁS	GERGELY JÁNOS, ERDEI ANNA, KACSKOVICS IMRE	LADÁNYI ANDREA
Monocyte (monocita, monocyta)	egymagúsejt, egymagúsejt	monocita	Monocita általánosan elfogadott, de az <i>egymagúsejt</i> , <i>egymagúsejt</i> a monocita helyett nem használható	
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölősejtek (NK-sejtek?)	természetes ölősejtek (NK-sejtek, igen!)	természetes ölősejtek, NK-sejtek	természetes ölősejt
Phagocyte (fagocita, phagocyta)	falósejt			falósejt
Microphage (mikrofág)	kisfalósejt	nem használt szó!		kisfalósejt
Macrophage (makrofág)	nagyfalósejt			nagyfalósejt
Phagocytosis (fagocitózis)	sejtfalás, sejtbekebelezés			sejtfalás, sejtbekebelezés
Fagolizozóma	emésztő/oldó testecske/szervecske/hólyagocska			
Receptor	kötőhely	kötőhely (kevés!) receptor jobb		
B cell receptor (BCR)	B-sejt-kötőhely, BCR-kötőhely	B-sejt-, BCR-		értelmezhetetlen a BCR- ill. a TCR-kötőhely, mivel ezek a rövidítések magát a receptort (kötőhelyet) jelölik.
T cell receptor (TCR)	T-sejt-kötőhely, TCR-kötőhely	T-sejt-, TCR-		
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni kötőhely, sejtfelszín kötőhely, sejtthártyai kötőhely, sejtthártya kötőhely	sejtfelszíni, sejtfelszín, sejtthártyai, sejtthártya		
Antigen receptor	antigénkötőhely	antigén-receptor		
Complement receptor	komplementkötőhely	komplement		
Mannóz receptor	mannózkötőhely	mannózt kötő receptor		
Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-kötőhelyek	lipopoliszaharidot kötő receptor		
Co-receptorok	társ kötőhely	koreceptor		
Fc receptor	Fc-kötőhely	Fc-receptor		
Ig-E receptor	Ig-E-kötőhely	IgE-receptor		
Ligand	?			valami, ami kötődik
Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítők, közvetítő anyagok, átvivők			
Transport protein/molekula	szállító/átszállító fehérje/molekula			
Messenger	hírvivő			
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszakfehérjék	akut fázis fehérjék		a hevenyszakfehérje furcsán hangzik
Heatshock protein	hő sokkfehérje			hő sokkfehérje
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadó molekulák, tapadási molekulák, ragasztó molekulák	adhéziós molekulák, molekulák, ragasztó molekulák		
Intercellular adhesion molecules (ICAM)	sejtek közötti, sejt közötti tapadó molekulák			
Allergia	túlérzékenység	(kevés) allergia		jelentése árnyaltabb, mint a túlérzékenységé, aminek több megnyilvánulási formája ismert (pl. anafilaxia is).
Anafilaktikus	?			

PÁLÓCZI KATALIN	PETRÁNYI GYŐZŐ	RAJNAVÖLGYI ÉVA	SZEGEDI GYULA	SZEKERES BARTÓ JÚLIA	UHER FERENC
		egymagúsejt, egymagúsejt – a legtöbb sejt egymagú, ez nagyon megtévesztő, a monocita, hasonlóan a dendritikus sejt kifejezéshez, egyértelműen egy sejtípust jelent			
NK-sejtek		természetes ölösejtek – mindkettő jó (NK-sejtek?)	természetes ölösejtek		természetes ölösejt, NK-sejt
			falósejt		
		kisfalósejt – ez nem használt kifejezés	kisfalósejt		
		nagyfalósejt – ez nem fedí az adott sejtpopulációt, a méret nem jellemző	nagyfalósejt	sejtbekebelezés	makrofág
falósejt általi bekebelezés?			sejtfalás		fagocitózis
		emésztő/oldó testecske	emésztő testecske		
		kötőhely – a kötőhely a receptor része, legfeljebb kötő molekula, de a receptor elfogadott, tág értelemben fed egy jól értelmezett fogalmat	receptor (nemcsak receptor tud kötni)		
			B-sejt receptor	(B sejt) antigénkötő hely	BCR – B-sejt antigén-felismerő kötőhely
			T-sejt receptor	(T-sejt-) antigénkötő hely (kötőhely)	TCR – T-sejt antigén-felismerő kötőhely
sejtfelszíni kötőhely	sejtmembrán kötőhely	sejtfelszíni receptor			
		komplement kötő receptor mannózkötőhely			
		lipopoliszaharid-kötőhelyek			
társ kötőhelyek		társ kötőhely Fc-kötőhely			
		Ig-E-kötőhely – ezek mind más jelentenek!!			
(a kötőhelyhez) kapcsolódó molekula	kapcsolóhely	a receptor kötőhelyébe illeszkedő molekula, de ez túl bonyolult, a ligand is elfogadott más területen is (kémia, biokémia, biológia)	ligand		
	közvetítő anyagok	közvetítők, közvetítő anyagok, átvivők – egyik sem elfogadható	közvetítők, közvetítő anyagok		
			szállító fehérje/molekula hírvivő	szállító (átszállító) fehérje/molekula	
hevenyszak fehérjék?	hevenyfázisfehérjék	hevenyszakfehérjék – nem jó	akut fázis fehérjék hősokefehérje		
tapadó molekulák	tapadó molekulák		tapadási molekulák	ragasztómolekulák	
		sejtek közötti, sejt közötti tapadó molekulák – ezt sem tartom szerencsésnek, az adhézió kémiai fogalom is, és jól jelzi a folyamatot	sejt közötti tapadási molekulák, sejt közötti adhéziós molekulák		
túlérzékenység (anafílxia = azonnali túlérzékenység)			allergia		
azonnali túlérzékenységet kiváltó			anafílxikus		

EREDETI	BÓSZÉ PÉTER	FALUS ANDRÁS	GERGELY JÁNOS, ERDEI ANNA, KACSKOVICS IMRE	LADÁNYI ANDREA
Autoimmunitás	saját szembeni, öntámadás, öntámadási folyamat/ immunfolyamat	autoimmunitásfolyamat/ immunfolyamat		
Immunitás	immunemlékezet			
Immunreakció	immunválasz, immunfolyamat			immunválasz
Reakció	válasz/folyamat			
Reakciókészség	válaszkészség			válaszkészség
Immunogén	immunválaszt kiváltó, immunválasz-kiváltó			
Immuntolerancia	immuntűrés/elfogadás			
Cellularis immunitás	sejtimmunitás, sejtes immunitás/védekezés	sejt-közvetített immunitás, sejtes immunitás/védekezés		sejtes immunitás
Humorális immunitás	testnedvi immunitás	antitest-közvetített immunitás		
Adaptív immunitás	szerzett/alkalmazkodó immunitás			
Szenzibilizálódás	érzékenyebbé válás, érzékenyülés			
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszeri nyirokszövet (BALT?)			hörgőrendszeri nyirokszövet
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	gyomor-bélrendszeri/ bélrendszeri nyirokszövet (GALT?)			gyomor-bélrendszeri/ bélrendszeri nyirokszövet
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártya nyirokszövet (MALT?)	fő szövettűrési molekularendszer		nyálkahártya nyirokszövet
MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetmegfelelési molekularendszer	emberi fehérvérsejt antigén		MHC
HLA (human lymphocyte antigen)	emberinyiroksejt antigén			HLA
HLA protein	HLA-fehérje			HLA-fehérje
Membrane attac complex, MAC	sejthártyafűró-együttes	sejthártyaröncsoló-együttes		
Antagonista	ellentétes hatású, ellenható	ellentétes hatású, ellenható – nem kell fordítani		
additív	hozzáadódó, összeadódó			
szinergista	összeható, együttható, veleható			
endogén	belső, belsőleges, saját, öneredetű			
Diverzitás	szerteágazóság, sokféleség			
Variabilitás	változatosság			
Autocrine	saját sejtre ható, önmagára ható			Autokrin
Paracrine	szomszédos sejtre ható, kör- nyezetre ható, környezetható			Parakrin
Endocrine (endokrin)	távoli sejtre ható, általános(an) ható, távolható			Endokrin
Parazita	élősködő			élősködő
Pulpa	puhaállomány, masszaállomány, masszarés	puhaállomány, masszaállomány, masszarés (jaj!!)		
Diszulfidhíd (diszulfidkötés)	kén-kén híd/kötés			
Preformált	előalakított, előformált			
Haptén	félantigén	antigén elem		
CI inhibitor	gátló CI	CI gátló		
CD (cell surface determinant)	??	sejtfelszíni jezőanyag		

PÁLÓCZI KATALIN	PETRÁNYI GYŐZŐ	RAJNAVÖLGYI ÉVA	SZEGEDI GYULA	SZEKERES BARTÓ JÚLIA	UHER FERENC
a sajátot támadó immunfolyamat	sajátot szemben immunitás	sajátot szembeni, öntámadás – a támadás csak néha igaz, akkor önpusztító folyamat	autoimmunitás (ugyanis van: fiziológiás és patológiás autoimmunitás is – fiziológiás öntámadás?)		
		immunológiai emlékezet – esetleg	immunmemória	immunemlékezet – az immunológiai memória megfelelő, a memória már átment a magyar nyelvbe	
			immunreakció		
			reakció		
		válaszképesség	reakciókészség		
immunválasz kiváltó		immunválaszt kiváltó	immunogén, tolerogén		
		immuntűrés/elfogadás – a tolerancia a viselkedéstudományban is elfogadott, mindenki érti	immuntolerancia		
sejtes immunitás/védekezés	sejtközvetített immunitás	sejtes immunitás	celluláris immunitás	sejt-közvetítette immunitás	
	humorális immunitás	testnedvi immunitás – ez nem jó	humorális immunitás		
	szerzett immunitás	szerzett immunitás	szerzett immunitás		
	érzékenyebb válás	érzékenyítés, érzékenyebb válás	szenzibilizálódás		
BALT	hörgőrendszerhez kötött nyirokszövet	hörgőrendszerhez kapcsolódó nyirokszövet	hörgőrendszeri nyirokszövet		
GALT	gyomor- bélrendszeri/bélrendszeri nyirokszövet (GALT?) kötött	gyomor-bélrendszerhez kapcsolódó nyirokszövet	gyomor-bélrendszeri nyirokszövet	BALT – gyomor-bélrendszerhez kötött (vagy kapcsolódó) nyirokszövet	
MALT	nyálkahártya nyirokszövet kötött (MALT?)	nyálkahártyához kapcsolódó nyirokszövet	nyálkahártya nyirokszövet	MALT – nyálkahártyához kötött (vagy kapcsolódó) nyirokszövet	
	fő szövetösszeférhetőségi molekularendszer	fő szövetmegfelelési, fő szövetösszeférhetőségi géneket kódoló komplex molekularendszer – a komplex a génekre és nem a molekulákra vonatkozik	fő szövetegyező antigének		
	emberifehérvérsejt antigén	emberi limfocita antigén	human-leukocita antigének		
			HLA-fehérje		
sejthártyaátfúró-együttes	sejthártyatámadó-komplex	sejtkárosító komplex	sejtmembrán hasító komplex		
		ellentétes hatású – ellenható leggyakrabban a gátló értelemben használt	ellentétes hatású – antagonista		
		összeadó	hozzáadó, additív		
		együltható	együltható, szinergista		
		belső, belsőleges, saját, a lényeg, hogy mihez képest (szervezethez, sejthez, stb.) öneredetű	belső, endogén		
	sokféleség	sokféleség	sokféleség, diverzitás		
	változatosság	változatosság	változatosság, variabilitás		
	önmagára ható	visszaható	önmagára visszaható		
környezetre ható	környezetre ható	közélre ható	szomszéd sejtre ható		
	távolható	távolható	belső elválasztású		
puhaállomány			puhaállomány	velőállomány	
		kén-kén híd/kötés – ez a biológiában két cisztein közötti kovalens kapcsolat, cisztein híd, kén-kén kötés		kén-kén híd/kötés – nem kell a diszulfidot magyarosítani, csak szakmabeli használja	
	előformált		előformált		
	antigén kiegészítő	félantigén- ez nem az	haptén		
		CI gátló	CI gátló		
????? – CD (cluster of differentiation) = fejlődési antigének csoportja	sejtfelszíni meghatározó	CD=Cluster of Differentiation – ez egy nemzetközi Workshop által javasolt angol nomenklatura, nem lehet magyarra fordítani, és nem is kell			

EREDETI	BÓSZE PÉTER	FALUS ANDRÁS	GERGELY JÁNOS, ERDEI ANNA, KACSKOVICS IMRE	LADÁNYI ANDREA
Inhibitor factor	gátló tényező			
Allergén		allergiát kiváltó antigén		
Blasztos transzformáció		sejtosztódás kiváltás		
Enzim		enzim		
Citokin		citokin		
Domén		szerkezeti egység		
Endotoxin		u.a.		
Immunológia		u.a.		
Immunglobulin		u.a.		
Immunglobulin-M		u.a.		
Interferon		u.a.		
Izotípus		u.a.		
Kemotaktikus		u.a.		
Kemoattraktikus		kemotaktikus		
Komplement enzimrendszer		u.a.		
Lipid		u.a.		
Plazmasejt		u.a.		
RÖVIDÍTÉSEK				
NK-sejt, TÖ-sejt		NK-sejt		
Ig-M, IgM, Ig M		Ig-M		IgM
Ig-G, IgG, Ig G		Ig-G		IgG
Ig-alfa, Ig-a, Iga		Ig- α		
Immunglobulin-G, Immunglobulin G, ImmunglobulinG		Immunglobulin-G		
MHC-II, MHC II, MHCII, MHC-2, MHC II kötőhely mintázataik				MHC II
B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt		B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt		B-sejt, T-sejt
CD5+ T-sejt, CD5+T-sejt				CD5+T-sejt (a + felső indexbe téve)
CD4+ -MHC II, CD4+MHC II				
CD3-negatív				CD3-negatív (hosszú í-vel)
TNF-béta, TNF- β , TNF β , TNF β , β TNF, β -TNF		TNF- β		TNF- β
Gamma-INF, γ -INF, INF γ , INF- γ				IFN- γ (nem INF)
IL-2, IL-2		IL-2		IL-2
Fc-kötőhely, Fc-epsilon, Fce, Fc-e, Fc-kötés		Fc-e		
Bazofil, eozinofil, neutrofil; miért így????				

PÁLÓCZI KATALIN	PETRÁNYI GYŐZŐ	RAJNAVÖLGYI ÉVA	SZEGEDI GYULA	SZEKERES BARTÓ JÚLIA	UHER FERENC
	gátló faktor	gátló faktor	gátló tényező, inhibitor factor		
túlrézkénységet kiváltó antigén		allergiát kiváltó antigén	allergén		
antigénnel kiváltott sejtátalakulás		osztódó sejtek létrejötte	Blasztos transzformáció		
enzim		enzim	enzim		
keringő sejtermék		sejtek által termelt oldott faktor	citokin		
		szerkezetileg rendezett fehérje egység	domén		
baktérium mérgeanyag		sejten belüli mérge/toxin – szűkebb értelemben a Gram-baktériumokra jellemző lipopoliszacharidot jelenti	endotoxin		
			immunológia		
ellenanyag			immunglobulin		
M típusú ellenanyag			immunglobulin-M		
interferon (vírus vagy aktivált sejt eredetű szabályozó molekula)			Interferon		
ellenanyagosztaály			Izotípus		
irányított sejtmozgást kiváltó			Kemotaktikus		
irányított sejtmozgást hívó (jel)		ezt nem használjuk	Kemoattraktikus		
kiegészítő		köztudatban elfogadott	Komplement enzimrendszer		
??		zsír	Lipid		
ellenanyag termelő B-sejt		ellenanyag termelő sejt, segítő T-sejt/limfocita	Plazmasejt		
		NK-sejt – csak!!	NK-sejt		NK-sejt
Ig-M		IgM	Ig-M		
Ig-G		IgG	Ig-G		
Ig- α		az Ig- α nem ide tartozik logikailag, de van IgA is	Ig-alfa lánc		
Immunglobulin-G			Immunglobulin-G		
MHC-II		MHC-II	MHC-I, MHC-II, MHC-III		
B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt		B-sejt, T-sejt (T2-sejt szerintem nincs)	B-sejt, B ₁ -sejt, B ₂ -sejt, T-sejt, T ₁ -sejt, T ₂ -sejt, Thelper ₁ -sejt, Thelper ₂ -sejt, T ₀ -sejt		
CD5+ T-sejt		CD5+ T-sejt	CD ₅ +T-sejt		
CD4+ MHC-II		CD4+ -MHC II, CD4+MHC II – ezek együtt nem fordulnak elő, csak ha a kapcsolatról beszélünk, ezért csak az első variáció fordulhat elő a szövegben	CD ₄ +MHC-II sejtek (CD ₄ +DR ⁺ -sejtek)		
CD3 negatív			CD ₃ -negatív sejtek		
TNF- β		TNF β , TNF- β – mindkettő elfogadott	TNF- β		
INF- γ		IFN γ vagy IFN- γ	INF- γ		
IL-2		IL-2 – csak!!	IL-2		
Fc-kötőhely, Fc-e		Fce – csak!!!	Fc-receptor (Fc-R, Fc-RI, Fc-RII, Fc-RIII)		
		ez a festődésükre utal, milyen típusú festéket kötnek			
		MHC II kötőhely mintázatuk – MHC mintázat de nem MHC kötőhely mintázat			
			EGYÉB		
			veleszületett immunitás (innate immunity)		

2. táblázat. Az immunológiával kapcsolatos kifejezések összesítése

EREDETI	BÓSZE PÉTER	KÖZÖS
Antigen presenting cells (antigénprezentáló sejtek) (APC)	antigénbemutató sejtek	antigénbemutató sejtek
Antigénprezentáció	antigénbemutatás	antigénbemutatás
Antigén	?	antigén (Detre László által alkotott kifejezés)
Antitest	ellenanyag	ellenanyag
Antibody dependent (antitestfüggő)	ellenanyagfüggő	ellenanyagfüggő
Antigén-antibody complex	antigén-ellenanyag-együttes	antigén-ellenanyag-komplex
Apoptózis (programozott sejthalál)	tervezett sejthalál/sejtpusztulás	programozott sejthalál
Epitóp (antigéndetermináns)	antigén-meghatározó	epitóp (antigéndetermináns)
Granulocyte (granulocita, granulocyta)	szemcsés fehérvérsejt	granulocita
Bazofil granulocita	bazofilszemcsés-fehérvérsejt	bazofil-fehérvérsejt
Eozinofil granulocita	eozinofilszemcsés-fehérvérsejt	eozinofil-fehérvérsejt
Neutrofil granulocita	neutrofilszemcsés-fehérvérsejt	neutrofil-fehérvérsejt
Granulum	szemcse	granulum
B cell, B lymphocyte	B-sejt, B-nyiroksejt	B sejt
T cell, T lymphocyte	T-sejt, T-nyiroksejt	T sejt
T-helper lymphocyte/cell	segítő T-nyiroksejt, segítő T-sejt	segítő T sejt
Cytotoxic T cell/lymphocyte	sejtmérgező T-sejt/nyiroksejt	sejtölő T-sejt (immunocyta)
T inhibitor cell	gátló T-sejt	gátló T-sejt
T cell clones	T-sejt klónok, T-utódsejt halmazok, T-utódsejtek	T-sejt klónok
T cell dependent	T-sejt-függő	T-sejt függő
Dendritikus sejtek	nyúlványos sejtek	<i>Dendritikus sejtek-definícióként használható</i> nyúlványos sejtek-, a dendritikus sejtek jellemzésére alkalmazható
Keratocita, keratocyta	szarúsejt	szarusejt – ez félreérthető, nem kell feltétlenül magyarítani
Mast cell (mastocyta, masztocita)	hízósejt	hízósejt
Monocyte (monocita, monocyta)	egymagúsejt, egymagúsejt	<i>monocita</i> – egymagúsejt, egymagúsejt – a legtöbb sejt egymagú, ez nagyon megtévesztő, a monocita, hasonlóan a dendritikus sejt kifejezéshez, egyértelműen egy sejtípust jelent
Natural killer cells (NK cells)	természetes ölösejtek (NK-sejtek?)	természetes ölösejtek, NK-sejtek
Phagocyte (fagocita, phagocyta)	falósejt	falósejt
Microphage (mikrofág)	kisfalósejt	nem használt szó!
Macrophage (makrofág)	nagyfalósejt	nagyfalósejt – ez nem fedti az adott sejtpopulációt, a méret nem jellemző
Phagocytosis (fagocitózis)	sejtfalás, sejtbekbevezés	sejtfalás, sejtbekbevezés
Fagolizoszóma	emésztő/oldó testecske/szervecske/hólyagocska	emésztő/oldó testecske
Receptor	kötőhely	kötőhely (kevés!) receptor jobb
B cell receptor (BCR)	B-sejt-kötőhely, BCR-kötőhely	B-sejt receptor, T-sejt receptor –
T cell receptor (TCR)	T-sejt-kötőhely, TCR-kötőhely	<i>értelmezhetetlen a BCR- ill. a TCR-kötőhely, mivel ezek a rövidítések magát a receptort (kötőhelyet) jelölik.</i>
Membrane receptor (membrán receptor)	sejtfelszíni kötőhely, sejtfelszín kötőhely, sejthártyai kötőhely, sejthártya kötőhely	sejtfelszíni receptor
Antigen receptor	antigénkötőhely	antigén-receptor
Complement receptor	komplementkötőhely	komplement kötő receptor
Mannóz receptor	mannózkötőhely	mannózkötőhely, mannózt kötő receptor
Lipopoliszaharid receptor	lipopoliszaharid-kötőhelyek	lipopoliszaharid-kötőhelyek, lipopoliszaharidot kötő receptor
Co-receptorok	társ kötőhely	koreceptor
Fc receptor	Fc-kötőhely	Fc-receptor, Fc-kötőhely
Ig-E receptor	Ig-E-kötőhely	IgE-receptor
Ligand	?	ligand
Mediátorok, mediátor anyagok	közvetítők, közvetítő anyagok, átvivők	közvetítő anyagok
Transport protein/molekula	szállító/átszállító fehérje/molekula	szállító fehérje/molekula
Messenger	hírvivő	hírvivő
Acute phase proteins (akut fázis fehérjék)	hevenyszakfehérjék	akut fázis fehérjék
Heatshock protein	hő sokkfehérje	hő sokkfehérje
Adhesion molecules (adhéziós molekulák)	tapadó molekulák, tapadásimolekulák, ragasztómolekulák	adhéziós molekulák, molekulák, ragasztómolekulák
Intercellular adhesion molecules (ICAM)	sejtek közötti, sejtközötti tapadó molekulák	sejtközötti tapadási molekulák, sejtközötti adhézións molekulák
Allergia	túlérzékenység	allergia
Anafilaktikus	?	azonnali túlérzékenységet kiváltó
Autoimmunitás	sajátjal szembeni, öntámadás, öntámadási folyamat/immunfolyamat	autoimmunitás (ugyanis van: fiziológias és patológias autoimmunitás is – fiziológias öntámadás?)
Immunmemória	immunemlékezet	immunmemória
Immunreakció	immunválasz, immunfolyamat	immunreakció
Reakció	válasz/folyamat	reakció
Reakciókészség	válaszkészség	reakciókészség
Immunogén	immunválaszt kiváltó, immunválasz-kiváltó	immunválaszt kiváltó
Immuntolerancia	immuntűrés/elfogadás	immuntolerancia
Cellularis immunitás	sejtimmunitás, sejt immunitás/védekezés	sejt-közvetített immunitás, sejt immunitás/védekezés

EREDETI	BŐSZE PÉTER	KÖZÖS
Humorális immunitás	testnedvi immunitás	humorális immunitás
Adaptív immunitás	szerzett/alkalmazkodó immunitás	szerzett immunitás
Szenzibilizálódás	érzékenyé válás, érzékenyülés	érzékenyé válás
Bronchus associate lymphoid tissue (BALT)	hörgőrendszeri nyirokszövet (BALT?)	hörgőrendszeri nyirokszövet
Gastrointestinal tract associated lymphoid tissue (GALT)	gyomor-bélrendszeri/bélrendszeri nyirokszövet (GALT?)	gyomor-bélrendszeri nyirokszövet
Mucosa associated lymphoid tissue (MALT)	nyálkahártya nyirokszövet (MALT?)	nyálkahártya nyirokszövet
MHC (major histocompatibility complex)	fő szövetmegfelelési molekularendszer	fő szövetösszeférhetőségi molekularendszer
HLA (human lymphocyte antigen)	embernyiroksejt antigén	emberifehérvérsejt antigén
HLA protein	HLA-fehérje	HLA-fehérje
Membrane attac complex, MAC	sejthártyafürő-együttes	sejtkárosító komplex
Antagonista	ellentétes hatású, ellenható	ellentétes hatású – antagonista
additív	hozzáadódó, összeadódó	összeadódó
szinergista	összeható, együtttható, veleható	együtttható
endogén	belső, belsőlegesen, saját, öneredetű	belső, endogén
Diverzitás	szerteágazóság, sokféleség	sokféleség, diverzitás
Variabilitás	változatosság	változatosság, variabilitás
Autocrine	saját sejtire ható, önmagára ható	önmagára ható
Paracrine	szomszédos sejtre ható, környezetre ható, környezetható	közélre ható
Endocrine (endokrin)	távoli sejtre ható, általános(an) ható, távolható	távolható
Parazita	élősködő	élősködő
Pulpa	puhaállomány, masszallomány, masszarés	puhaállomány
Diszulfidhíd (diszulfidkötés)	kén-kén híd/kötés	kén-kén híd/kötés – ez a biológiájában két cisztein közötti kovalens kapcsolat, cisztein híd, kén-kén kötés
Preformált	előalakított, előformált	előformált
Haptén	félantigén	antigén elem
C1 inhibitor	gátló C1	C1 gátló
CD (cell surface determinant)	??	CD=Cluster of Differentation – ez egy nemzetközi Workshop által javasolt angol nomenklatura, nem lehet magyarra fordítani, és nem is kell
Inhibitor factor	gátló tényező	gátló faktor
Allergén	allergén	allergén
Blasztos transzformáció	sejtosztódás kiváltás	sejtosztódás kiváltás
Enzim		enzim
Citokin		citokin
Domén		szerkezeti egység
Endotoxin		endotoxin
Immunológia		immunológia
Immunglobulin		immunglobulin
Immunglobulin-M		immunglobulin-M
Interferon		interferon
Izotípus		izotípus
Kemotaktikus		kemotaktikus
Kemoatraktikus		kemotaktikus
Komplement enzimrendszer		komplement enzimrendszer
Lipid		lipid
Plazmasejt		plazmasejt
RÖVIDÍTÉSEK		
NK-sejt, T0-sejt		NK-sejt
Ig-M, IgM, Ig M		Ig-M
Ig-G, IgC, Ig G		Ig-G
Ig-alfa, Ig-α, Igα		Ig-alfa lánc
Immunglobulin-G, Immunglobulin G, ImmunglobulinG		Immunglobulin-G
MHC-II, MHC II, MHCII, MHC-2,		MHC-I, MHC-II, MHC-III
MHC II köthely mintázatok		
B-sejt, B2-sejt, T-sejt, T2-sejt		B-sejt, B ₁ -sejt, B ₂ -sejt, T-sejt, T ₁ -sejt, T ₂ -sejt, Thelper ₁ -sejt, Thelper ₂ -sejt, T ₀ -sejt
CD5+ T-sejt, CD5+T-sejt		CD ₅ ⁺ T-sejt
CD4+ -MHC II, CD4+MHC II		CD4+ MHC-II
CD3-negatív		CD ₃ -negatív sejtek
TNF-béta, TNF-β, TNFβ, TNF β, βTNF, β-TNF		TNF- β
Gamma-INF, γ-INF, INFγ, INF-γ		IFN γ vagy IFN- γ
IL-2, IL-2		IL-2
Fc-kötőhely, Fc-epsilon, Fce, Fc-e, Fc-kötés		Fc-receptor (Fc-R, Fc-RI, Fc-RII, Fc-RIII)
Bazofil, eozinofil, neutrofil; miért így????		
		EGYÉB
		veleszületett immunitás (innate immunity)